

DÍAZ DE BUSTAMANTE, J. M.

***Draconcio y sus carmina
profana***

Estudio biográfico, introducción y edición crítica, Santiago de Compostela, 1978, Monografías de la Universidad de Santiago de Compostela, 44. 457 pp.

La tesi doctoral del professor J. M. Díaz de Bustamante surt a la llum en forma de llibre amb una celeritat digna d'encomi i amb la mateixa fretura haurà d'ocupar un lloc que mereix en el camp al qual mancava encara una monografia com la que ens presenta en els primers capítols i una edició ajornada i correcta com la que constitueix la segona part. El treball reflecteix molt vivament el seu origen com a tesi i podem observar un saludable hipercriticisme en alguns punts i una acurada acotació del que són novetats, aportacions, o fins i tot posicions en punts conflictius, que permeten de veure el que hi ha d'original en el treball de l'autor. D'altra banda amb una erudició de cap manera feixuga fa, com correspon a una monografia d'aquest tipus, estats de les diverses qüestions bé al text bé en notes, amb una intenció clara d'exhaustivitat que ja demostra

l'elenc bibliogràfic que anteposa al cos del seu estudi.

La primera part és un capítol dedicat al'autor on intenta i aconsegueix refer una biografia tot reduint els testimonis a les seves proporcions reals amb afany d'objectivitat, posant també amb prudència car els riscos son evidents, l'obra i el seu contingut al servei d'aquesta reconstrucció; el mètode seguit potser el limita massa a les opinions i crítica corresponent dels estudiosos de Draconci i deixa de banda un element que encara que no indispensable no hauria estat superflu; un emmarcament més historicista de l'època de Draconci, car és ben evident i la crítica que fa a Kuijper i Corsaro demostra clarament que disposa dels elements, per fer-ho i és molt possiblement l'economia prefixada del seu treball la que li ha impedit de desenvolupar-ho. La segona part, per conservar la participació pròpia del llibre, és dedicada a la col·lecció de poemes, les etapes del seu coneixement i estudi, amb atenció especial a l'ordre dins el manuscrit que en la nostra opinió és un dels elements importants d'aquesta obra puix que, a més de les conclusions sobre els *Romulea* i la seva temàtica, arriba a conclusions de cronologia interna

que creiem ara per ara gens fàcils de superar.

La tercera part tracta els poemes des de l'òptica de la retòrica literària antiga tot precisant clarament els objectius en començar i procedint a continuació a un comentari ordenat que ens deixa entreveure els efectes i la pervivència de l'escola romana que s'aferma en la composició draconiana, al mateix temps amb un criteri molt encertat ens introdueix en problemes per als quals no esquiva postures personals com és el cas de l'epitalami VII i l'adequat tractament del problema de l'origen dels nuvis Joan i Vitula. Les més de cent pàgines d'aquesta part ens fan desitjar la composició per part de l'autor d'un índex temàtic i retòric de Draconci que a partir de la seva anàlisi ens apareix encara una vegada més com un element indispensable i d'una gran riquesa per a l'estudi d'uns moments crítics per a la pervivència de la cultura que ell representa.

Aquestes tres parts o capítols donen pas a l'edició crítica precedida d'una introducció. L'estudi preliminar del manuscrit *Neapolitanus IV E 48*, únic testimoni d'aquest text, és molt important puix que l'autor desprèn del seu estudi paleogràfic una sèrie de

deduccions que permeten de seguir la trajectòria del text fins al seu origen i ha aconseguit d'establir un *stemma* força convincent, bé que en alguns aspectes algunes de les seves hipòtesis ens semblin una mica agosarades com és el cas de la suposició d'una còpia en cursiva romana, o pel que fa a la fixació del text del manuscrit conservat, la possibilitat de que Galbiato portés a Milà l'exemplar bobiense antecedent directe de la còpia, la qual coneixem i estudia i edita amb tan bon criteri l'autor. Les reserves que acabem d'esmentar no impedeixen que acceptem plenament les conclusions de l'editor car d'altra banda aconsegueix resultats perfectament coherents i fins i tot espectaculars com és la identificació de la tradició insular de Draconci o la precisió de les diverses mans del manuscrit, així com la reconstrucció del món cultural i testimonis paral·lels que envolten la còpia que ens ha arribat. L'edició dóna un text impecable amb un aparat acurat precedent i entenedor; també l'apartat «fonts», alleugerit i adient, és una aportació notable. Les notes són econòmiques, gens prolixes i molt esclaridores, tot això complementat per l'*index locorum* i l'*index verborum* que clouen un treball

ben fet. Crec que aquesta darrera definició convé a la valoració de conjunt de l'edició i estudi de J. M. Díaz de Bustamante: un treball sòlid, ben fet, amb mètode i, el que és molt important, sagacitat

i intuïció que fa donar un important pas endavant al coneixement de Draconci i la seva obra.

M. Mayer